

Protocol per a la prevenció, detecció i acció dels maltractaments i de les violències sexuals a infants i adolescents a l' activitat esportiva a Lima-Horta Bàsquet

Adreçat al col·lectiu tècnic



LIMA-HORTA BÀSQUET

Abril 2022

| | | |
|-----------|---|-----------|
| 01 | JUSTIFICACIÓ | 4 |
| 02 | PRESENTACIÓ | 5 |
| 03 | PREVENCIÓ DE MALTRACTAMENTS I /O VIOLÈNCIES SEXUALS A L'ACTIVITAT | 7 |
| 04 | DETECCIÓ DE CASOS DE MALTRACTAMENT O DE VIOLÈNCIES SEXUALS INFANTILS O ADOLESCENTS | 10 |
| 05 | ACCIONS DEL LHB | 12 |
| | Referent de protecció en temes de maltractament i/o violències sexuals a infants i adolescents | 13 |
| | Abordatge de temes de maltractament o violències sexuals a infants i adolescents des del LHB..... | 14 |
| 06 | CIRCUIT DE NOTIFICACIÓ | 15 |
| | Comunicació de situacions de crisi | 16 |
| 07 | ANNEXOS | 17 |
| | A DOCUMENT D'ACCEPTACIÓ INDIVIDUAL DEL PROTOCOL | 17 |
| | B DOCUMENT D'ACCEPTACIÓ DEL PROTOCOL PER PART DE L'ENTITAT | 18 |
| | C MODEL DE COMUNICACIÓ DE SUPÒSIT O EVIDÈNCIA | 19 |

01

JUSTIFICACIÓ

La creació i presentació d'aquest protocol es justifica en la necessitat de tenir mecanismes que garanteixin la protecció als infants i adolescents participants en l'activitat esportiva que ofereix el Lima-Horta Bàsquet, davant de situacions de maltractaments o violència sexual.

LHB com entitat esportiva i homologada que depèn de l'Institut Barcelona Esports (IBE), la mou la necessitat de treballar des de la protecció cap a la infància i l'adolescència.

L'objectiu general que persegueix aquest document és **dotar d'uns circuits d'intervenció en casos de maltractaments o violències sexuals** els equips LHB. Alhora, es vol implantar una metodologia de treball basada en la reducció de riscos i que s'orienti cap a unes relacions lliures de violència.

Això es fa atorgant un lloc rellevant a la **prevenció** tot disminuint les situacions de risc, i assegurant un codi de conducta que permeti que les relacions entre els/les tècnics/tècniques i els infants i adolescents siguin sanes i enriquidores.

És, doncs, un recurs que, si se segueix i es respecta, també empara i **protegeix l'actuació del personal tècnic del LHB.**

02

PRESENTACIÓ

El bàsquet és un magnífic vehicle per a l'enriquiment personal i la transmissió de valors: ajuda a la cohesió social i a la lluita contra l'exclusió; ensenya el sentit de l'esforç personal i l'esperit de superació per assolir reptes, i també a saber guanyar i acceptar les derrotes, la companyonia o cedir protagonisme a favor de l'equip.

És en aquest marc que s'ha de contextualitzar la funció educativa que desenvolupen els/les tècnics/tècniques que entrenen a LHB, i que implica al seu torn exercir una **funció de guarda**.

La guarda és un concepte del dret civil i també de l'àmbit de la protecció en virtut del qual una persona o una institució rep un infant o adolescent de manera temporal per voluntat dels titulars de la pàtria potestat i sense dret a representació, esdevé tenidor de l'infant o adolescent i es responsabilitza de donar-li assistència i de vetllar pel seu benestar.

Lima-Horta
Bàsquet

A fi d'establir les directrius per desenvolupar aquesta funció de guarda i, a la vegada, determinar les accions que cal executar en cas de detectar casos de maltractament o violències, cal disposar d'un **protocol d'actuació**.

En les activitats hi ha infants, adolescents i persones adultes (personal contractat, voluntari i en pràctiques) amb diferents característiques personals i amb tota mena de vivències i experiències. Infants i adolescents conviuen en aquest context de diversitat que influeix i incideix en el seu creixement.

Aquesta xarxa d'interaccions socials fa de les activitats esportives un entorn òptim per al desenvolupament d'un infant o adolescent. Moltes vegades, és un model relacional alternatiu o complementari de les relacions familiars. No obstant això, aquestes relacions i interaccions poden implicar riscos per a la victimització infantil, els maltractaments o les violències sexuals. Per aquest motiu, és fonamental que la intervenció de tot el personal, així com la convivència i participació en les activitats de tots els infants i adolescents, integri una norma de conducta de bon tracte i respecte, que permeti tenir unes relacions lliures de violència.

També, que els valors i principis de l'esport siguin el model per a tota mena de relacions entre el personal de les entitats, els infants i adolescents i les famílies.

El tipus de relació i d'interaccions que es generen durant la realització de l'activitat del bàsquet possibilita la creació de vincles de confiança entre infants, adolescents i persones adultes, i això permet augmentar la

probabilitat d'aquestes de detectar situacions de maltractament. Per tant, és fonamental que els/les tècnics/tècniques tinguin coneixement de què han de fer i com han d'actuar davant la revelació o detecció d'una situació de violència sexual infantil o maltractament, i que també tingui clar quin és el circuiti dels recursos als quals pot o ha d'accedir.

Els objectius que es pretenen aconseguir amb aquest protocol són els següents:

- Prevenir les situacions de maltractaments o violència sexual en infants i adolescents en l'activitat esportiva.
- Protegir les persones que participen en l'activitat esportiva, tant infants i adolescents com el personal del LHB.
- Ajudar a detectar les situacions de maltractament o violència sexual que poden patir els infants i adolescents que desenvolupen a l'activitat esportiva.
- Facilitar el procediment per comunicar i notificar els supòsits d'indici o certesa de situacions de maltractaments o de violència sexual.

Lima-Horta
Bàsquet

03

PREVENCIÓ DE MALTRACTAMENTS O VIOLÈNCIES SEXUALS EN L'ACTIVITAT DE LHB

Per tal de prevenir l'existència d'algun tipus de conducta que pugui ser considerada un maltractament o violència sexual per part d'un membre LHB, és necessari considerar les mesures següents a fi de minimitzar les situacions que puguin constituir un risc, o prestar-se ambigüitats i males interpretacions:

Mesures Preventives

Relacions sanes, transparència i bon tracte

S'ha d'intentar treballar sempre que sigui possible en parelles pedagògiques i esportives; seria ideal que aquestes parelles fossin mixtes. S'ha d'evitar quedar-se sol/a amb un infant o adolescent.

Lima-Horta
Bàsquet

Espais utilitzats

Les instal·lacions han de facilitar al màxim la visibilitat en els espais utilitzats, de manera que permetin la transparència com a factor de prevenció. I, a la vegada, han de ser guardadores de la intimitat, en el cas que l'activitat ho requereixi.

Pel que fa als espais de reflexió o entrevista individual, es recomana que no siguin en un espai tancat. Es poden generar espais tranquils en llocs oberts. Es recomana acotar el temps i fer-ho en total transparència amb la resta de l'equip.

En lavabos, dutxes i canvis de roba, sempre que sigui possible, cal anar amb un grup d'infants.

Si és un cas d'urgència d'un sol infant, cal avisar una altra persona de l'equip tècnic i respectar el temps lògic d'aquest espai.

No s'ha de tancar mai amb baldó.

Dades, imatges i xarxes socials

Cal donar a conèixer el marc legal en relació amb els drets d'imatge i la protecció de dades i les conseqüències de la seva vulneració a infants i joves, personal de l'entitat i famílies.

S'ha d'evitar donar o sol·licitar números telefònics de mòbils, adreces electròniques personals o altres dades sense el coneixement de les famílies.

Cal respectar la confidencialitat de les dades.

Cal fer servir preferiblement càmeres de l'entitat.

S'ha d'informar les famílies que no poden fer difusió, sense permís, de fotografies i vídeos en què apareguin altres infants o adolescents.

Cal plantejar-se l'ús de les xarxes com a eina de treball i difusió, no de contacte personal amb un adolescent.

Cal utilitzar les xarxes de l'entitat, i no les personals. No s'ha de seguir o afegir infants i adolescents amb els quals s'estigui treballant i s'ha d'evitar compartir la vida privada amb els infants i adolescents.

En les aplicacions de missatgeria (WhatsApp, Telegram, Signal...), es recomana que hi hagi almenys dues persones adultes en els grups.

Cal educar en les xarxes socials i la intimitat.

Lima-Horta
Bàsquet

Trucades a adolescents

El contacte telefònic amb adolescents ha d'estar pactat prèviament i per a temes de l'activitat i del grup. Es recomana fer les rondes de trucades amb l'equip tècnic de manera conjunta.

Desplaçaments

S'ha de demanar una autorització amb les inscripcions generals. És important acordar prèviament com es desenvoluparan aquests desplaçaments.

S'ha de demanar prèviament un permís per escrit a les famílies si hi ha algun canvi puntual.

No s'ha de deixar mai cap infant o adolescent en mans de persones no autoritzades.

Dormir fora de casa (estades, competicions...)

S'ha d'entendre el fet de dormir fora de casa com una activitat col·lectiva en què cada infant o adolescent ha de tenir el seu llit o el seu espai per dormir. Si les persones responsables fan torns, és important que siguin compartits almenys en parelles, que aquests torns siguin rotatius i tenir un espai adequat per poder fer aquestes guardes (un llit per responsable de guarda, el qual estigui situat en un espai accessible i que tingui sentit).

Obsequis

Els regals han de ser pactats prèviament (per exemple, amic invisible, premi per algun joc).

Cal afavorir els regals grupals per sobre dels individuals.

Si les persones adultes reben regals per part no més d'un infant o adolescent (dibuixos...), s'han de quedar a l'espai on es desenvolupen les activitats, no s'han de portar a casa com una cosa especial.

Tractaments a la sala de fisioteràpia, massatges i visites mèdiques

Els/les jugadors/es menors d'edat sempre han d'anar acompanyades per mare/pare/tutor. Cal explicar en tot moment en què consisteix cada tractament. Si no és possible, es recomana que hi hagi dues persones en el moment de la intervenció. Les portes de la sala no s'han de tancar per dins.

Premonitors/ores menors d'edat

S'ha d'aclarir als jugador/es que fan de premonitors/ores les seves responsabilitats i el seu rol en l'equip. La seva condició de minoria d'edat passa també per tenir autorització, si escau, de les seves famílies.

Lima-Horta
Bàsquet

04

DETECCIÓ DE CASOS DE MALTRACTAMENT O DE VIOLÈNCIES SEXUALS INFANTILS O ADOLESCENTS

A més de prevenir i vetllar per la protecció, evitant situacions de risc, TOTES les persones que col·laboren en aquesta activitat tenen l'obligació de reaccionar davant d'una situació que fa pensar que un infant o adolescent que assisteix al LHB està vivint una situació de maltractament o violència sexual.

Els **supòsits de violència sexual o maltractament infantil** que es poden DETECTAR en les activitats són de tres nivells:

1. Indici que un infant o adolescent està patint aquesta situació en el seu **entorn familiar** o de confiança.
2. Indici que un infant o adolescent està patint una situació de maltractament o de violència sexual infantil per part d'algun membre del **equip HUMÀ del LHB** o de qui col·labora de manera puntual o estable.
3. Indici que un infant o adolescent està patint una situació de maltractament o de violència sexual infantil per **part d'un altre infant o adolescent que participa en l'activitat**.

Lima-Horta
Bàsquet

En qualsevol cas, quan es doni una situació de detecció d'indicis caldrà actuar amb **prudència** i aplicant **tres criteris** fonamentals:

- La **discreció**: només un grup reduït de persones han de ser les coneixedores de l'acció detectada i les encarregades de gestionar les accions que s'han de dur a terme per garantir la protecció dels infants o adolescents.
- La **transparència**: s'ha de comunicar tot el que ha passat o del que se sap, informant les famílies i les persones afectades, i acompanyant-les en la mesura que es pugui.
- La **mínima intervenció necessària**: significa que els infants o adolescents que relatin una situació de maltractament o violència sexual no han de ser entrevistats per més d'una persona del LHB.

Els indicadors de la violència sexual infantil són molt diversos i no permeten parlar d'una síndrome o conjunt de símptomes definidors, ja que no hi ha símptomes exclusius i unívocs que permetin detectar un cas de violència sexual infantil amb total certesa i fiabilitat.

No obstant això, ens trobem en una posició privilegiada per **observar-los sistemàticament** en diferents moments i contextos: en els entrenaments, en les sortides, en les seves relacions amb les persones adultes, entre iguals, avaluant la seva presència (roba, cops i ferides, estat físic general, estat emocional), controlant la seva assistència i les absències justificades o no, per tal de conèixer i detectar aquelles situacions de risc o desamparament quan no tenen les seves necessitats més bàsiques cobertes.

Lima-Horta
Bàsquet

ACCIONS DEL LIMA-HORTA BÀSQUET

A continuació es detallen les accions que ha d'executar el LHB en relació amb aquest protocol:

Nomenar un col·lectiu tècnic en temes de maltractaments o violències sexuals, presentar-la a tot el personal de l'entitat i incorporar el seu contacte en el protocol i documents que se'n deriven. Garantir la seva assistència a la formació específica.

Fer arribar el protocol a tot el personal, també a qui s'incorpori de nou a l'entitat.

Informar tot l'equip (persones contractades, voluntàries i en pràctiques) de les mesures preventives i el circuit de notificació.

Informar les famílies de la incorporació d'aquest protocol.

Recollir els documents d'acceptació (annex A) signats per tot el personal.

ACCIONS

Assegurar-se que el personal disposa del circuit de notificació i dels contactes corresponents. Si és possible, col·locar-lo en un lloc visible.

Com entitat homologada, annexar el document d'acceptació del protocol per part del club.

Reclamar el certificat negatiu d'antecedents per delictes de naturalesa sexual (també en els casos de monitors i monitores menors d'edat).

Es recomana demanar referències de les persones voluntàries a les entitats o centres on hagin desenvolupat altres tasques prèviament.

En cas d'implicació d'una persona contractada, aplicar la normativa de responsabilitat disciplinària corresponent.

Lima-Horta
Bàsquet

El col·lectiu tècnics en temes de maltractament o violències sexuals a infants i adolescents

La persona que desenvolupa aquesta funció dedica part de la seva jornada laboral a aquesta tasca, té la formació requerida i vetlla per l'aplicació del Protocol en què es detallen les seves funcions i les accions que ha d'executar el LHB en la seva activitat esportiva.

El perfil d'aquesta persona o grup de persones ha de ser el d'una persona amb capacitat d'escolta i, a la vegada, ha de ser una persona capaç de prendre decisions. Serà escollida per l'organització, segons les seves capacitats i formació, i s'haurà de notificar al LHB.

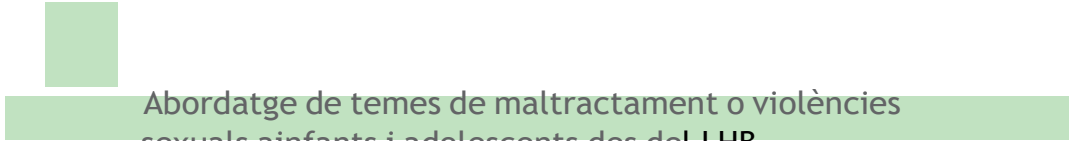
Les funcions del col·lectiu tècnic en temes de maltractament o violències sexuals a menors seran les següents:

- Rebre les comunicacions del personal.
- Comunicar-se amb la persona responsable del LHB per a l'abordatge de temes de maltractament o violències sexuals a infants i adolescents.
- Assegurar-se que s'informa les famílies de la incorporació d'aquest protocol a l'entitat.
- Vetllar perquè els contactes de la persona del LHB estiguin actualitzats i en un lloc visible de l'entitat.
- Assessorar l'entitat en temes de circuits, àmbit judicial, coordinacions amb serveis externs, etc., i donar-li suport.
- Tenir la informació necessària dels serveis socials del districte on està ubicada la instal·lació.
- Ajudar en la presa de decisions en casos d'indicis de situacions abusives o de maltractament que puguin patir els infants i adolescents que participen en l'activitat esportiva.
- Acompanyar en el procés d'informació i notificació que haurà de fer la direcció o presidència del club de les situacions de maltractament o violència sexual.
- Consensuar la informació que es dona a les famílies en les situacions de crisi.
- Gestionar el flux d'informació amb l'exterior.

Lima-Horta
Bàsquet

- Fer un seguiment dels casos notificats.
- Fer un informe anual de les intervencions realitzades.
- Assegurar-se que les noves incorporacions reben el protocol i signen l'acceptació.

Totes aquestes funcions passen a formar part de la responsabilitat de la presidència, la direcció o la coordinació del club.



Abordatge de temes de maltractament o violències sexuals a infants i adolescents des del LHB

Lima-Horta
Bàsquet

Les funcions del LHB són les següents:

1. Acompanyar la persona Referent de Protecció en la presa de decisions.
2. Informar el col·lectiu tècnic de novetats legislatives, normatives i formacions.
3. Elaborar un informe anual de les intervencions realitzades.

L'adreça electrònica per contactar-hi és: **jfausma@hotmail.com**

CIRCUIT DE NOTIFICACIÓ

1. La persona del club que sigui coneixedora d'una situació de maltractament o violència sexual ha d'informar per escrit en temes de maltractaments o violències sexuals.
2. La coordinació en temes de maltractaments o violències sexuals ha d'informar la direcció de l'entitat i l'ha d'acompanyar en tot el procés.
3. La direcció, davant d'un indici o evidència, l'assessorarà respecte al procediment que cal seguir.

Paral·lelament ho ha de comunicar a les persones responsables en l'abordatge de temes de maltractament o violències sexuals a infants i adolescents del LHB.

També **ha d'informar la família** de l'infant o adolescent de les actuacions que s'estiguin executant.

Pots contactar a través del mail: jfausma@hotmail.com

Lima-Horta
Bàsquet

Cal comunicar-ho per escrit a la coordinació del club.

La coordinació n'ha d'informar a la direcció del club

La direcció n'ha d'informar a:

- Família

Figura 1.
Circuit de notificació



Comunicació de situacions de crisi

Davant d'una situació de crisi, derivada d'un possible maltractament o violència, s'haurà de seguir un protocol de comunicació en els casos que aquesta situació generi ALARMA SOCIAL. S'entén per alarma social quan genera una intransquil·litat en els infants, adolescents, famílies o en l'opinió pública.

1. La direcció convocarà una reunió amb els responsables de coordinació, en què s'informarà de la situació en la qual es troba l'entitat, i que s'inicien les accions pertinents. Es demanarà que no busquin més informació i que no facin comentaris sobre aquest tema.
2. La direcció i coordinació decidiran com s'informa les famílies.
3. Es farà una reunió informativa amb les famílies en què s'explicaran les accions executades i s'escoltaran les demandes de les famílies. Es proposarà una segona reunió de contenció i informació sobre el tema.
4. De manera opcional, es podrà oferir una reunió de contenció amb les famílies realitzada per una persona externa al club.
5. Segons siguin els fets, ocasionats per personal de l'entitat o bé per un altre infant, la direcció informarà els infants o adolescents sobre com estan les coses, sense donar detalls ni de les accions ni dels fets ocorreguts.
6. Davant d'un possible cas que pugui generar alarma social, se n'informarà el Departament de Comunicació de l'IBE, el qual decidirà quina és la millor manera de relacionar-se: comunicat, intervenció...

Lima-Horta
Bàsquet

ANNEXOS

A. DOCUMENT D'ACCEPTACIÓ INDIVIDUAL DEL PROTOCOL

Jo, _____

amb DNI/NIE _____ de l'entitat _____

I en funció de les meves responsabilitats com a (director/a, entrenador/a, monitor/a, conserge, president/a, personal de manteniment, de neteja, d'administració, en pràctiques...) _____

Lima-Horta
Bàsquet

Signo aquest document confirmant que:

Conec el Protocol de detecció, acció i prevenció dels maltractaments o violències sexuals infantils i adolescents, i em comprometo a respectar-lo i aplicar-lo.

Conec el col·lectiu tècnic en temes de maltractament o violències sexuals a infants i adolescents de l'entitat i com contactar-hi.

Disposo del circuit de notificació i els contactes corresponents.

_____, _____ de _____

Signatura,

B. DOCUMENT D'ACCEPTACIÓ DEL PROTOCOL PER PART DE L'ENTITAT

Jo, _____

amb DNI/NIE _____ com a representant legal de l'entitat

Signo aquest document confirmant i comunicant:

L'acceptació del Protocol de detecció, acció i prevenció dels maltractaments o violències sexuals infantils i adolescents, i que em comprometo a respectar-lo i aplicar-lo.

Que el personal disposa del circuit de notificació i els contactes corresponents.

Que hem recollit els documents d'acceptació individual de tot el personal.

Que hem informat les famílies de la disposició d'aquest protocol.

Que hem rebut la formació presencial o n'hem visualitzat la càpsula audiovisual.

Que actualitzarem les dades de contacte de:

_____, _____ de _____

Signatura,

D'acord amb la normativa de protecció de dades, us informem que les vostres dades personals seran tractades pel Lima Horta Bàsquet. Tret d'obligació legal, les vostres dades no se cediran a tercers. Teniu dret a accedir a les vostres dades, rectificar-les i suprimir-les, així com altres drets.

Les vostres dades s'eliminaran un cop hagin acabat les obligacions legals derivades de la gestió de l'activitat.

Així mateix, en compliment de la Llei de serveis de la societat de la informació 34/2002, d'11 de juliol, us indiquem que en emplenar el camp "adreça electrònica" o "telèfon mòbil" ens autoritzeu a emprar aquests mitjans per emetre comunicacions directament relacionades amb la finalitat indicada.

Lima-Horta
Bàsquet

C. MODEL DE COMUNICACIÓ DE SUPÒSIT O EVIDÈNCIA

La persona del club que sigui coneixedora d'una situació de maltractament o violència sexual pot utilitzar aquest model per comunicar-ho per escrit al col·lectiu tècnic.

Situació detectada:

Descripció dels fets que han motivat la comunicació. Incloeu-hi la temporalitat i la data de la detecció:

Lima-Horta
Bàsquet

_____, _____ de _____

Signatura,

LHB

**Protocol per a la prevenció,
detecció i acció
dels maltractaments i
de les violències sexuals a
infants i adolescents del
Lima-Horta Bàsquet.**

Adreçat al col·lectiu tècnic

